

Vergaderjaar 2004–2005

29 800 XIV

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) voor het jaar 2005

Nr. 101

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 juni 2005

Bij brief van 9 juni 2005 heeft het lid Van Velzen (SP) kamervragen gesteld over het voornemen medewerkers van de vakgroep Natuurbescherming van de Algemene Inspectie Dienst (AID) uit hun functie te zetten (Aanhangsel der Handelingen II, vergaderjaar 2004–2005, nr. 1968). In onderhavige brief beantwoord ik deze vragen.

Alvorens ik hiertoe overga, zal ik ingaan op de recente ontwikkelingen bij de AID en bericht ik u, mede namens de minister van Justitie, over mijn toezegging om bij het Openbaar Ministerie navraag te doen naar een nadere detaillering van de handhavingcijfers die ik u bij brief van 10 februari 2005 heb verstrekt (Kamerstukken II 2004/05, 29 800 XIV, nr. 64).

Recente ontwikkelingen AID

Algemeen

In de Strategische OndernemingsVisie AID 2004–2007, die in april 2004 is vastgesteld, zijn de uitgangspunten opgenomen voor het ontwikkelings- c.q. veranderingsproces dat binnen de AID gaande is. Dit proces is gericht op verdergaande professionalisering van de medewerkers en de kwaliteit van het toezicht en de opsporing en sluit aan bij de ontwikkelingen die op het terrein van handhaving gaande zijn (invoeren van het instrument «programmatisch handhaven», vormen van toezicht op toezicht, Programma Andere Overheid, samenwerking tussen handhavingsdiensten). In dit verband kan ook worden gewezen op de professionaliseringslag die voor alle milieu BOA's – de AID controleurs binnen het vakgebied natuur behoren daartoe – thans wordt uitgewerkt in het LOM (Landelijk Overleg Milieu) samenwerkingsverband.

Belangrijk aspect van die professionalisering is uiteraard de «kennis en kunde» van/over het betreffende werkterrein, maar ook het in voldoende

mate kunnen beschikken over de juiste competenties om het controlewerk gedegen te kunnen uitvoeren. Ik hecht sterk aan controleurs die uiteraard «kennis van zaken» (in casu natuurzaken) hebben en tegelijkertijd op een zakelijke, objectieve en onbevooroordeelde wijze hun werk doen. Om dat blijvend te kunnen borgen en daarmee integriteitsproblemen zoveel mogelijk te voorkómen is het management van de AID al enige tijd bezig taakroulatie vorm en inhoud te geven (bijv. via het opstellen van zogenaamde risicoprofielen per functie). Daarmee wordt tevens inhoud gegeven aan de uit een oogpunt van goede bedrijfsvoering noodzakelijke flexibiliteit en mobiliteit. Het streven naar taakroulatie sluit overigens ook goed aan op het rijksintegriteitsbeleid. Dit is een beleid dat mede inzet op taakroulatie.

Taakroulatie Vakgroep Natuur

Concreet is taakroulatie thans aan de orde in de Vakgroep Natuur, de vakgroep die zich onder andere bezighoudt met het toezicht op de naleving van de CITES-regelgeving. In deze vakgroep was de laatste jaren sprake van beperkte mobiliteit en een langdurige, intensieve betrokkenheid met het werkveld. Dit zou tot verhoogde risico's kunnen leiden. De betrokken taakroulatie is nadrukkelijk niet een collectieve straf voor «lekken richting media en kamerleden». Met de taakroulatie wordt primair beoogd risico's op niet-integer gedrag te beperken. Een dergelijk instrument kan ook eenvoudigweg geen oplossing bieden voor het concreet en snel tegengaan van eventueel «lekken».

De beslissing om tot taakroulatie te komen is op 25 april 2005 door de teamleiders aan de medewerkers bekend gemaakt. Voor die datum zijn de teamleiders geïnformeerd en op 20 april 2005 zijn zowel de Secretaris-Generaal als de leden van de Ondernemingsraad in algemene zin geïnformeerd over deze beslissing. De leiding van de AID wil per keer drie controleurs per (regionale) inspectie laten rouleren.

Binnen de Vakgroep Natuur werken ongeveer 30 controleurs, waarvan er drie controle-vakspecialist zijn. De controleurs zijn in beginsel inzetbaar binnen het gehele werkveld. Van deze groep is aan negen medewerkers (afkomstig van de drie inspecties) meegedeeld dat zij met ingang van 1 november 2005 in een ander vakgebied zullen worden geplaatst.

Ik wil benadrukken dat geen sprake is van functieroulatie, maar van taakroulatie.

AID controleurs kunnen in het kader van hun functie (met behoud van standplaats, salaris, enz.) worden ingezet binnen de verschillende vakgroepen. Er is geen enkele controleur uit de vakgroep natuur uit zijn/haar functie gezet. Evenmin worden controleurs buiten de AID te werk gesteld. Bij de plaatsing in een ander vakgebied zal overigens zoveel mogelijk rekening worden gehouden met de wensen en de ambities van betrokkenen.

Borging van kennis

De beslissing tot taakroulatie heeft bij de groep controleurs begrijpelijkerwijs emoties opgeroepen. Een delegatie van hen heeft op 1 juni 2005 een gesprek gehad met de Secretaris-Generaal. In dat gesprek hebben de controleurs over alle aspecten van het besluit hun gedachten en meningen naar voren kunnen brengen. In dat gesprek is gebleken dat de medewerkers taakroulatie op zich niet afwijzen, maar dat zij zich vanuit hun betrokkenheid zorgen maken over de borging van de zo noodzakelijke kennis binnen de Vakgroep Natuur. Deze zorg is mede de aanleiding geweest voor mijn opdracht aan de leiding van de AID binnen enkele maanden op dit punt met een plan te komen en dit ter goedkeuring voor

te leggen aan de Secretaris-Generaal. In dit plan wordt, uitgaande van de door de leiding van de AID genomen beslissing, opgenomen hoe de taakroulatie bij de Vakgroep Natuur wordt vormgegeven, hoe er aan kwaliteitsborging van CITES-handhaving op het huidige niveau wordt voldaan, en hoe wordt omgegaan met – en perspectieven worden geboden aan – de te rouleren collega's. Onder invloed van het nog op te stellen plan kan de geplande uitvoering uiteraard wijzigen.

Vanaf 25 april 2005 zijn de voorbereidingen voor de taakroulatie gestart, waaronder het opleiden van 13 nieuwe medewerkers voor de Vakgroep Natuur.

Criminaliteitsbeeldanalyse

Tijdens het AO CITES van 16 maart 2005 bleek dat enkele kamerleden de beschikking hadden over het vertrouwelijke rapport «*CITES, illegale handel in bedreigde uitheemse dieren, planten en producten Nederland 1996–2000, Criminaliteitsbeeldanalyse*». Ik heb toegezegd na te gaan hoe dit rapport naar buiten is gekomen.

De interne auditor van de AID heeft met een procesgerichte benadering naar de zaak gekeken. Vervolgens hebben drie teamleiders onder vier ogen aan hun medewerkers van de Vakgroep Natuur gevraagd of zij stukken of informatie naar buiten hebben gebracht. Hieruit zijn geen concrete aanwijzingen naar voren gekomen dat medewerkers van de AID, Vakgroep Natuur, hiervoor verantwoordelijk zijn.

Detallering handhavingcijfers

In mijn brief van 10 februari 2005 heb ik aangegeven dat het aantal feiten dat door het Openbaar Ministerie vanaf 1 januari 2003 tot en met januari 2005 is behandeld vanwege het overtreden van artikel 13, eerste lid, van de Flora- en faunawet (illegaal bezit, vervoer en handel in beschermde in- en uitheemse dier- en plantensoorten) 1314 betreft. Tevens heb ik verduidelijkt in hoeveel gevallen deze behandeling heeft geleid tot een dagvaarding, een transactie, een voeging (onderdeel van categorie dagvaardingen), overdracht, sepot en voorwaardelijk sepot. Ten slotte ben ik ingegaan op het aantal veroordelingen in 2003 en 2004. Tijdens het Algemeen Overleg van 16 maart jl. heeft uw Kamer mij gevraagd deze gegevens te verduidelijken.

Ik kan u over de hoogte van de aangeboden transacties en de aard van de veroordelingen vanwege overtreding van artikel 13, eerste lid, onder a, van de Flora en faunawet, het volgende berichten. Het betreft een beeld van de strafzaken waarin *alleen* vervolgd is vanwege overtreding van artikel 13, eerste lid, onder a, van de Flora en faunawet. In een strafzaak met meer feiten op de tenlastelegging spreekt de rechter namelijk bij een veroordeling één strafmaat uit. Daarbinnen specificceert de rechter niet naar de afzonderlijke overtredingen en misdrijven, zodat daar in de registratie van het Openbaar Ministerie ook niets over terug te vinden is. De volgende gegevens bieden dus gedeeltelijk inzicht in de aangeboden transacties en opgelegde straffen.

De door het Openbaar Ministerie aangeboden transactiebedragen variëren tussen € 22,- en € 10 000,-. Van de veroordelingen door de rechter maken de geldboetes veruit het grootste deel uit. Deze variëren tussen € 100,- en €15 000,- waarvan soms een deel voorwaardelijk is opgelegd. Vanwege het kleine aantal gevallen waarin een (on)voorwaardelijke gevangenisstraf is opgelegd, bieden gegevens daarover een verre van representatief beeld. Om aan te geven dat voor de illegale handel in bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten soms fors gestraft wordt, geldt

het voorbeeld van een zaak waarin de dader is veroordeeld tot een gevangenisstraf van 360 dagen, waarvan 180 dagen voorwaardelijk.

Het Openbaar Ministerie houdt niet geautomatiseerd per zaak bij om welke specimens het in de betreffende zaak is gegaan. Om die gegevens alsnog boven tafel te krijgen zou derhalve ieder afzonderlijk strafdossier handmatig moeten worden doorgelicht. Dit zou zeer veel tijd en capaciteit van het Openbaar Ministerie vergen en is derhalve niet proportioneel.

Bij deze brief treft u een overzicht aan van het aantal inbeslagnames, gespecificeerd naar soorten specimens, door AID, douane en politie op het gebied van onder andere CITES-regelgeving in de periode 1999–2004.

Beantwoording kamervragen van het lid Van Velzen: zie Aanhangsel de Handelingen II, vergaderjaar 2004–2005, nr. 1968

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C. P. Veerman

Aantallen inbeslaggenomen dieren en planten en delen en/of produkten daarvan (inheems/uitheems)

	1997	1997	1998	1998	1999	1999	2000	2000	2001	2001	2002	2002	2003	2003	2004	2004
	levend	dood	levend	dood	levend	dood	levend	dood	levend	dood	levend	dood	levend	dood	levend	dood
zoogdieren	0	1 391	2	8 110	30	6 102	5	13 259	57	3 741	13	3 391	20	2 526	10	905
vogels	15	1	193	15	1 532	523	1 060	49	2 654	569	1 441	185	1 930	110	1 705*	1 962
reptielen	60	283	247	2 067	2 075	361	903	223	353	186	84	461	83	393	57	156
amfibieën	0	19 090	55	1 402	300	0	56	0	71	0	155	0	104	0	8	0
schelpen	0	836	0	1 549	0	1 777	0	10 719	0	425	0	262	0	187	0	150
koraal	0	9 425	0	3 062	2	1 701	46	2 794	295	1 628	868	710	43	503	42	997
	1997		1998		1999		2000		2001		2002		2003		2004	
totaal dieren levend	75		497		3 939		2 070		3 430		2 561		2 180		1 822	
totaal dieren dood		31 026		16 205		10 464		27 044		6 549		5 009		3 719		4 170
Ginseng	0	82	0	675	0	544	0	439	0	419	0	457	0	433	0	245
cactussen	173	3	1 199	38	262	149	996	2 165	8 597	1	4 000	0	3 519	1 665	4 563	1
orchideeën	28	0	41 376	7 703	5 048	116	6 430	200	1 290	65	54 292	331	15 442	601	1 380	315
cycas	32	0	395	220	12	1 450	6 671	23	492	39	6 124	4	4 421	0	175**	12
overig pl	33	0	10	27	316	3 689	293	1999	20 576	2 380	30 792	549	14 800	1 843	253 482	18 027
															***	****
	1997		1998		1999		2000		2001		2002		2003		2004	
totaal planten levend	266		42 980		5 638		14 390		30 955		95 208		38 182		259 690	
totaal planten dood		85		8 663		5 948		4 826		2 904		1 341		4 542		18 600

Noot: Met dood wordt mede bedoeld; produkten of delen van dieren en planten.

Noot: Gezien de grote verschillen in omschrijving kunnen de aantallen dode delen en/of produkten sterk verschillen, afhankelijk vooral van de vorm van de verpakking.

* 2004 vogels, levend: er is daarnaast nog 1 grote partij tropische vogeltjes inbeslaggenomen, maar daarna teruggegeven

** 2004 cycas, levend: er is daarnaast nog 1 grote partij cycasplanten inbeslaggenomen, maar daarna teruggegeven

*** incl. 250.000 stuks sneeuwkllokjes

**** incl. 14 802 planken beschermd hout